

rare and valuable

7 atyp. poet and
dialogue on the civili-
sation and emancipation

Frankf 2/16

דֶּרֶךְ אֶרֶץ

או

אֶטִּי צִיּוֹנוֹס.

בשנת תר"א לפ"ק.

יְהוָה יִשְׁמַר

כ

יְהוָה יִשְׁמַר

יְהוָה יִשְׁמַר

דָּרָךְ אֶרֶץ

או

אֶשְׁצִיזְמוֹם.

שִׁירַת שְׁדָל לְדוֹרוֹ.

ר ר ר ז ר י

ז

זבזזזזזז.

זזז זזז זזז.

יחזקאל חזק
יחזקאל חזק
יחזקאל חזק
יחזקאל חזק
יחזקאל חזק

דִּרְאָרָא

אֲשִׁי צִיּוֹנוֹס

שִׁירַת שְׁלָל לְדוֹרוֹת

חֶלֶק רֵאשׁוֹן

דֶּרֶךְ אֶרֶץ, דֶּרֶךְ אֶרֶץ,
חֵן וְחֶסֶד, רַב-שְׁלוֹם:
חֲזֹקוּ נָא, מַלְכוּ בְּאֶרֶץ,
תִּמְכּוּ שִׁבְט עַד-עֵילוֹם!
לֹא עוֹד רִיב, שְׁטִנָּה וְקֶרֶץ,
כָּל-מִדּוֹן עֲדִיו וְכֹלֶם.

גֹּזֵר יְגוֹר אֲרִיָּה עִם כֶּשֶׁב,
בְּבִקְרָה דָּב יֹאכֵל עֵשֶׂב.
עַל-חֶרֶץ פֶּתֵחַ יִשְׁתַּעֲשַׁע
הַעֲזִילֵל אוֹ הַיּוֹנֵק:
לֹא יִשְׁחִית אֶת לֹא יִרְעַ
גֹּזֵר וְלִישׁ הַמּוֹנֵק.

אך נואלתי, אך נבערתי,
בבלי-לב ובאין עינים,
עת בכם סרה דברתי
זה שנים עשרים ושחים.

עיר פרא אז הייתי,

מקריה קני רחוק;

חזיון שוא על-כן חזיתי,

פי פערתי לכלי חק.

יתגדל אף יתקדש,

יתנשא אף יתהדר,

ישתבח דור חדש:

אין בו קוץ, אין בו דרדר.

דור ראשון דור ערוץ,

דור חרוץ — דור מלחמה:

דור אחרון — הוא דור כשרון,

דור שלום, אף דור חכמה.

בוש יבושו קדמונים,

גודלם שואה ואמש,

חשך, אפל וערפל,

קיר תפל — פתח תפל,

הר נוסל — דיר תלמות.

אין זכרון לראשונים;

כל חדש תחת השמש:

אין עיפתה — אין סופתה,

אין אימחה — אין צרתה;

רק אורה — רק הפארה,

רוח דעה וגבורה,

רוח שכל ושלמות.
 דור רחץ מצואתו,
 רץ יום יום לשלמותו;
 חכמתו אף צדקתו
 אש תמיד בו לא-תכבה.
 אל השקר לא נטה,
 אל-ההבל לא שטה;
 לא נפתה—על איש חולם
 ומשגע או מתנבא:
 דור שלם מכל שלם!
 שלום לך, ברוך אתה:
 האח האח נפשי! ואיך אשמרה
 מחסם לשפתי, עת אראה פניך.
 דורו, דור מי כמו?
 אראה עצם ירך
 על-הארץ יגבר, על-השמים,
 על האש, על-המים.
 אתה על כנפיד-רוח הלהטת
 ממעל לעבים חגביה לכת,
 אתה בלתי משוט, אף בלתי רוח,
 תעוף ארחות ימים עם סיר נפות.
 ובסיר נפות ובמסלול ברזל
 תעוף בלתי סיסים, גמל ופרד,
 כאשר יראה הנשר, מרכבתך.
 ובסיר נפות ובחכמת פליק,
 בלתי עמל ויגיע, ויגיע
 אחר תחת מאה יעש במלאכת.

אתה תַּעֲצֹר בְּרֹד גִּפְסֵךְ וְזָרִם
 מִרְדָּת עַל־חֲלָקֶת שָׂדֶה וְכָרִם.
 חֲצִי שְׂדֵי גַם־הֵמָּה,
 אֲשַׁעְבְּדֶנּוּ, בִּשְׂאוֹל תַּחְתִּית תִּשְׁקִיעַ.
 אתה מִים וְרוּחַ
 תִּתְחַת לְנִתְחִימוֹ;
 עֶפֶר, אֲבֵן וְסֹלֶעַ
 לִיסֻדוֹתֶם הַפְּרִדָּה,
 וִיסֻדוֹת הַיִּסּוּדוֹת אֶתְּהַ מִּרְדָּת.
 בָּשָׂר וָדָם וְעֶצֶם
 פִּלְגָּת, וּבִדְמָה
 אֶתְּהַבְרוּל מִצָּאָה.
 עֵתָה יָבוֹשׁ, עֵתָה יַחֲפִיר הַטָּבַע,
 כִּי מִסְתָּרָיו חֲשֹׁפֶת, וְזֶה הַיָּמִין
 וְכָלִי מַעֲשָׂהוּ מִיָּדוֹ חֲטָפֶת,
 אֶתְּהַ בּוֹכֹכִיתָךְ
 קִרְבָּת הַיָּרֵחַ אֶל־עֵינֶיךָ;
 וְתַבֵּט מִרְחוֹק, כְּמִרְגֵּל חֶרֶשׁ
 אָדָם וּבִהֲמָה בּוֹ, וּפְעֻלּוֹתֵימוֹ;
 מֵחָר גַּם אֶת מְלִימוֹ
 תִקְשִׁיב אוֹנֶה. יֵשׁ אֵלֶּה יִכְחִישׁוּ,
 אֶךְ מִי יִשְׁמַע לָהֶם? זֶדִּוְנִים הֵמָּה—
 אֶתְּהַ חֲקֵרֶת כָּל־מִדָּה וְחָלִי,
 בְּנֶת סִבָּת כָּל־נֶגַע,
 וּרְפוּאוֹת נִפְלְאוֹת יוֹם יוֹם חֲדָשֶׁת.
 עַל־כֵּן חָרָה עֲלֶיךָ אֶף הַטָּבַע
 (הַטָּבַע הַמִּקְנָא, נִכְלָם מִמֶּךָ),

וּבִרְק חֲרָבוֹ שָׁנָן, וַיַּחֲדֵשׁ סָנֵעַ;

וַיִּקְרָא מִמּוֹרֶחַ זַעַם,

מִצִּפּוֹן שֹׁד מִשְׁדֵּי;

וַיִּסַּל סִתְאוֹם וּבִרְגַע

זָקֵן וְנָעֵר,

סָכָל וּבִעֵר,

עִם חֲרָטָם, אֶשְׁף, בְּשָׂרֵי.

אֵךְ מִתְּחִיל וּפִגְרִיךְ

אִם־רָבוּ בָקָר וְעֶרְבִי,

כֵּן רָבוּ בָקָר וְעֶרְבִי

מִכְתָּבִיךְ וּסְפִירִיךְ.

אֶת־חֲקָף חֲכַמְתָּךְ

הִבִּין וַיִּרְא הַמּוֹת;

רָאָה, וַיַּחֲרֵ לוֹ.

מִתַּחַת־יוֹת צִלְמוֹת

לְמַלְחָמָה עֲלֶיךָ

חוֹצִיא אֶת־כָּל־חֵילוֹ.

וַיִּרְצוּ—וַיִּפְּצוּ

מִלֵּאבִיו בַּחוּץ בְּבָיִת.

בְּאַכְל־אֵשׁ שְׁמִיר וְשִׁית,

כֵּן (נִשְׁבַּע)—אֶכֶּל אֲשַׁבַּע.

אֲכֹרִי—סָרַף כֹּאדִי

אֵין נִסְתָּר מִעֲבָרָתוֹ,

וַיִּגְזֹר יָמִין וּשְׁמָאל,

לֹא יִחַמֵּל—יוֹם נִקְמָתוֹ.

וּכְתָבִיךְ וּסְפִירִיךְ

אִם רָבוּ עֶרְבִי וּבָקָר,

בן רבו ערב ובקר

גם מתיך ופגריך:

דור דעה, דור שלום, אשרי בניך!

אשרי, מה טוב חלקי, כי כך נולדת:

איבה אין עוד, אין עוד שנאה;

אח, רע

כל גבר אל כל גבר.

לא לאמונה ולמחשבה ירדך

אדם, או ישרך; תמה נכרתה

שנאת הדת; אבד זכרה לנצח.

דור חפשו, דור חרות, חכמת ודעת,

על הכלי הישישים ישפך בוז לעג.

אל יהיה שם הרוח

ללכת, ילך איש; לעג מוכיח,

שנא אין עוד, ולבד שלום בארץ.

מאתים אלף כסף

ילוו איש, ולנושיו יפשוט הרגל;

לא יהן, לא יברח: בתמול הנהו

סחר, קנה, לווה: שלום בארץ.

המעל אשה תתן לזר דודיה;

ידע, יראה העם, יראה הבעל;

אין אמר ודברים: שלום בארץ.

עקב יעקב האח, וירמה רע;

מרמתו ותכביו ידע אחיהו,

אכן מרע עד טוב לא יפצה פיהו,

אין פרץ וצוחה ברחבותינו,

חמם ושד לא ישמע, תקבר

חוך מצפוני לב גֶּבֶר
 חֲמָה, שְׁנָאָה בל תִּגְלֶה הַחוּצָה;
 אֶךְ נֶכֶל תַּחַת נֶכֶל,
 אֶךְ שֶׁכֶּל תַּחַת שֶׁכֶּל,
 עֶקֶבָה תַּחַת עֶקֶבָה, הֵן תַּחַת הֵן:
 אֵין רִיבוֹת וְתִלוּנוֹת, מְדוֹן, תִּכְחַת,
 אֵין אָמַר וּדְבָרִים: שְׁלוֹם בָּאָרֶץ.

מָה טוֹב וְנָעִים
 שְׁבַת פְּרָעִים
 אוֹיֵב וְשׁוֹנֵא,
 חֲמֵד, מִקְנֵא.
 בְּשִׁפְתַּי חִלְקוֹת
 חוֹבֵק וְנוֹשֵׁק,
 יִדְמוּ נְשִׁיקוֹת
 חֲשׂוֹק וְחוֹשֵׁק.
 אֲרָבוּ בִקְרָבוֹ
 צִפֵּן בִּלְכוֹ,
 טִמֵּן בְּחִבּוֹ
 עֲצוֹת עִמְקוֹת.
 כֶּסֶה בְּאַחֲוָה
 שְׁנָאָה וְאִיבָה,
 וּבְמַחְמָאוֹת*
 מִסְתִּיר קִנְאוֹת,
 קִצֵּף וּמְדוֹן,
 שְׁלוֹם וְשִׁלוּה;

(*) ראה כרם חמר חלק חמישי
 מכתב רביעי.

קשת וכידון,

ששון וחדוה.

מים עמקים

עצה בלב איש,

צרים מציקים

יחפיר ויבאיש.

חכמה וערמה,

עקבה ותִרְמָה,

שלום וחיים.

עזבו פתיים

סכלות בְּהִמָּה:

יִרְבוּ ימיכם

וימי בניכם

על האדמה.

חלק שני.

אֲמִיצִיזְמוּס! אֲמִיצִיזְמוּס!

עשה פלא, מי כמכה?

כל ימי אודה לשמך,

לך חמיד אֶקֶד, אֶבְרָכָה.

אֲמִיצִיזְמוּס, בָּךְ אֶתְמַכֶּה;

או אצלוחה, או אמלכה.

אם חכמה אין כי ודעת,

וצדקה מִנִּי נַעֲדֶרֶת,

לא אגורה, לא אחתה,
 מפותי אתה תחבוש:
 הצילני, אלי אתה,
 אמר לך, אז לא אבוש.
 אז, נעור ורק מכל,
 אפבר כבני מחול;
 אעש חיל, ארבה שם,
 וזהבי ירבה כחול.
 על ידים אתמול בזוני
 אשליך נעל קיא צואה:
 אנשי דעת ייראוני,
 צדיקים תמית קנאה.
 על ספרי קדם, אפלמון, אריסטו,
 ש"ם מדרש וגאונים, האיש כמני
 ירקב, יבלה? המה מהבל יחד;
 ארפס, רחבם, עבים אימה ופחד.
 חכמת-מה למו? מליהם אך טבו
 למשוך חבלי שנה על עפעפים.
 איש שמש דור דעה עליו הוסיעה
 ירחק מהם: מנטור, אלגמיני,
 דבט יקרא: מהם מים נאמנו
 ישאביוסיום; חכמה, עצה אין חקר
 אז בלכבו ובעצמותיו תבאנה.
 עוד רבים זולת אלה
 ספרי חכמה אקרא בקר וערב,
 על משכבי סרוח,
 עת שכבי ובעת קומי,

גם אחר אכלי לחמי:
 בלֹק, יִנֵּן, דִּי־קֹק, אֲנָשֵׁי הָרוּחַ,
 רֹאשֵׁי מַמְלַכַת תּוֹשִׁיָה הַנָּמוּ.
 אֱלֹהֵי שַׁעֲשׁוּעִים לִי וּמִשִּׁיבֵי נֶפֶשׁ:
 בָּם מוֹסֵר הַשָּׁפֵל, בָּם פִּילּוֹסוֹפִיָּאָה
 יוֹדֶת חֲדָרֵי בָטָן, ^{לִפְנֵי}
 מַחֲוֹק לִנְפֶשׁ אֶף מִרְפָּא לַעֲצָם.
 אֱלֹהֵי, וְאַחֲרִים עוֹד מִבְּלָעָדְמוֹ,
 שָׁם, בַּמְדִּינּוֹת חֲכָמָה, פְּרִיז, בְּרוֹסָלֶם
 בְּתַשִּׁיעִית פֶּלֶג הִירְעָה*) חֲקָקוּ,
 אֱלֹהֵי מַעֲיֵן מִיּוֹם חַיִּים: שְׁתִּיתִי,
 אֶף כָּל יְמֵי אִשְׁתָּה, וְתַחֲיוֹ נִפְשִׁי.
 דָּבָר צָחוֹת עַל כָּל מַחְקָר, לְמִדָּתוֹ
 וּבְכֹל־סוֹד תֵּת מַעֲנָה; אֵין נִשְׁגָּב מִנִּי;
 וּבַעֲט סוֹפֵר מַהִיר פִּי יִטּוֹף נֶפֶת:
 נֶפֶת מַחֲוֹק, מְלִים רוּחַ מְלָאוּ;
 רוּחַ חֲכָמָה, לֹא מְדוּרֹת חָלְפוּ;
 רוּחַ דּוֹרְנוֹ, דּוֹר שׁוּלֵי הַקֶּשֶׁט
 חָשַׁף עַל פָּנָיו, וַיִּבֶט מִתַּחַת
 סְתָרֵי חֵבֶל כֶּלֶה, שָׁחַק וְשָׁחַת;
 וּלְכָל הָעַם יָגִיד וְלַעֵין הַשֶּׁמֶשׁ
 כָּל סוֹד כְּמוֹס יִפְרֹשׁ, בַּמַּגִּלַת סֵפֶר
 נִחַנְתָּ אִמְרֵי שֶׁפֶר שֶׁמֶשׁ;
 הַגִּדָה רוֹמָנִית**) וּמַלִּיצַת דְּרָאמָה.
 אֲשֶׁרֵי עֵינָיו תָּמִיד וּלְבָבוֹ שָׁמָּה!
 מִשֶּׁם מִי יֵשַׁע יִשָּׂאב לוֹ וְחִי,

משם יחכם, ונשא על כל חי.

אטיצומום מצותיך

משפטיך

יעש איש יחיה בהם

מה נמלצו, מה יקרו

מה טהרו,

יחפיר שמש לפניהם.

עודי חי אל נא ימוש

מעל לוח כליותי:

עודי חי לפני אחי

אשאם על שפתותי.

אנכי אטיצומום הוצאתיך

מאפל הסכלות אל אור השכל,

אור ציויליזציון.

לא יהיה לך מבלעדי עליון,

לא יהיה לך אל אחר על פני,

לא יהיה לך דבר בקרום שמים,

על הארץ מתחת, או במים,

יקר, חביב ממני,

לא אב, לא בן, אחיך ואחותך,

או שכבת היקר,

לא מזדע, לא אלוף, וידיד ורע,

לא נער, לא זקן,

יונק, או איש שבה, ונשיא עדה,

לא חכם, לא מורה ומלמד צדק,

לא עני, לא יתום, לא גלמודה;

לא חכמה, תושיה, בינה, ודעה

לא צדק, מישרים, משפט וחסד:

לא יחיה לך חביב ממני, יען

אנכי אטיציומוס אל קנא:

אוהב זולתי, עבד לי איננו.

לא תשא שם קדש יעל שפתותיך,

ובכנוי הכבוד תזכיר זכרי.

בכבוד תשבע, בו תפארתך,

אליו תכרע, תאמר אלי, צורי,

סלעי, סחרי,

פתרי, נזרי.

הרבה מכל הונך,

הרבה מכל זרעך,

הרבה מחיתך

הכבוד יקר לך; מבבת עין

אותו תשמד; כי הוא אל

בלתז אין.

זכור כי אך אם רגע

תעזבנו, לנצח יזניחך.

כי אפו רגע, אך אם מעליך

רגע חלף הלך,

לעד לא ישוב לך.

שוא תנחם, שוא תאנח, להבל

כף על ירך תספק: כבד גלה

לא ישוב עוד, אין מרפא ותעלה.

כבד נפשך, כי כבוד ינחלו

מוקירי נפשם, ושפלים יקלו.

ראשית כבוד, מלבוש: ראש

מעיניך

יהיה על הוד בגדך ומעונך,

לא תשא דומיה קלון וקלם:

מקלה שמך יקל, יקם עד רצה,

או עד ישפיל המצח,

ישוב דכא ושחוח;

או תתראה חנון מרבה לסלוח,

אם לא תקם, אם לא תטור,

אין חלק

לך בכבוד; כי ענו ושפל רוח,

אנכי אטיצזמום

מאסתי ואשנא, תעבתי נצח.

לא תרצח פיד: פעל

רקים ונבלים הוא: אתה, חרברך

פיד הוא ולשונך.

לא הנאף בת אל נכר,

יודאזמום תועבה:

לא ינקה כל הנגע בה,

יודאזמום נבל, אב לנבלים,

רחק כבוד מהם: שפלוח הנפש

חלקם: מטיט ורפש

לא ירימו רגלם, לבם, רוחמו,

עשתנות ילך כל עשתנותמו,

לא בגדלות, לא בגבהות ילכו;

לא תאר, לא הדר לפעלותימו:

רקחשך, רקיראה בנתיבותימו,

דלות, עצלות, קלות,

שפלות, זלות, נבלות,

הוללות, וכסילות.

זה אל נכר שנאתי, ואתעבה,

ארור כל שגה בו: מביתו נצח

זב ומצרע, רש ודל, מחזיק סלך

לא יפֶּרת, השֹׁמֵר וְיִצְחָק

אחריו לא תזנה, בדרכיו לא

לֹא יִתְחַתֵּן,

לא תחתן בו; שקץ

בניו ובנותיו יהיו לך, ומאומה

לא ידבק בין ידיך מן החרם;

כיאשאוכלה הוא, יאכל עד רגע

מְגֵדִישׁ עד קמה, זית וכרם.

לא תגנב בְּכֵלִי שֹׁכֵל ותכונה,

כי נמצא בגִּנְבָה יִירֶשׁ בְּשָׁנָה.

לא תחדל לגנב, כִּי־יִקָּר לֹא־יַעֲלֶה,

נֶעַר כִּפּוֹ מִכָּל גִּזְלָה וְעֵשֶׁק.

כסף זהב ראשית לגדלת גבר.

לא יֵדַע לַצָּבוּר הוֹן, אֵין לוֹ בִּי

אִשָּׁה וְיִסְתַּחֲסֵם חֶלֶק;

שֹׁנֵא בָצַע, מֵאִם חֲמִס וְעוֹל,

אִישׁ יוֹדֵאִיזְמוֹס הוּא, תוֹעֵבָה

הוּא.

לא תענה קֶשֶׁט באמונה וצדק

מִיָּמִיד: שְׂרוּעַ אוֹ קְלוּט

מוֹצֵא פִיךָ יִהְיֶה, כָּל מַפְעֲלֶיךָ,

כל קורותיך, תרים השמימה;
 ושאלה תשפיל כל חמדת רעך.
 איש אל ידע בפעלותיך: רע
 לא יהיה לך מסתריך יודע.
 שאֵלֶךְ איפה דרכך,
 אם תימין, תאמר אשמאילה:
 לא תפתח אליו לבך,
 או תצליח, או תשפילה.
 כל לבב תחשב עקב,
 או תצליח, או תמלך:
 כי כל אח עקב יעקב,
 כל אהב רכיל יהלך.
לא תחמד שקט ושלום ישרי
דרך:
 שְׁלוֹת הַמּוֹת היא ומנוחת קבר.
 לא תחמד מרגועם, בְּטָחוֹן לבמו:
 חֶסֶד לב הוא, בְּטָחוֹן יוֹנָה וכבש.
 עבד הכבוד, עבד אטיציומוס,
 פֶּשְׁאוֹן מִים רבים מַעְיו יִהְיוּ,
 ותשוקות לבו כְּנַחֲלִים נָטוּ.
 הוא יגדל, הוא יפרץ-פרץ,
 הוא ירום, הוא יתְעַלֶּה:
 יִבְשָׂא על עֲנוּי-אָרֶץ,
 וברגליו ירמס נִקְלָה
 את התורות האלה
 (פקודים צדיקים מחכימי פתח),
 מלך עליון! צוית את בניך.

אשרי העם תורותיך ינצרו,
אשרי האיש בנתיבותיך ילך.
גם עבדך נוהר בהם,
על לבו ישא זכרם:
יום וליל שעשועי הם,
לא תמוש רגלי מהם;
עקב רב עקב שמרם.

חלק שלישי.

האמיק.

מי זה על דור דעה שולח פיהו,
שפך על אמיציומום בוז ולעג.
ובציויליוציון יתן כל דפי?
הויזקן מיונמרוק! מאור השמש
עצם עיניו, אזניו מכביר, כל
ירא,

כל ישמע, כל יבין יחרון דורנו
על דורות עורון ימים חלפיו.

היהודי.

לא זקנתי, אף לא שבתי,
לא שנאתי חברת גבר:
גם אהבתי, גם נאהבתי,
ובכל לב ובקשט ואמת.

אך דרכי רבים חשכתי,
 ואראה לבמו קבר:
 לכן גיר מחויץ ואיר,
 אך מביתה טמאת מח.
 אטיק אתה? מדרפק
 מעגלי אף אם רחקי,
 ארחמך, אשמע קולך;
 אך יראתי פן נפשך
 באלילי השוא נטמאת.

ראטיק.

אם אנשי שקר ורמיה ראית,
 לא שמעת כהם גם בימי קדם?
 מה חלעג ותחתיל בבני הורד?
 איך יחרונו על זולתו לא תרא?
 איה שד וצוחה פרץ על פרץ?
 אי עשק דל, גזל, חמס, וקטל?
 איה מושל עריץ, כל עם הארץ
 תחת כפות רגליו ידפה ישח?
 איה כהן מתעה, וגביאי שקר?
 איה, כדגי הים, גדול בלע,
 כל יורא ממשפט, קטן ממנו?
 איה יתום, או אלמנה, או עבד
 בפסח נאנקים, כי אין שמע?
 דור, משפט ימשל-בו; דור,
 בו יכרע,
 בקטן בגדול לפני הצדק:

דור ברוך הוא: מי עור יכוּכְנִי?

היהודי.

הן זאת צְדָקָה לא אכחיש גם אני.
ממשלת המשפט, שלטון הישר,
שוויצערורב, זה טוב, זה אשר,
זאת בְּרִכְתִּיה, מִתַּח שְׂדֵי ממעל.
אך לא מִיּוֹן באו אלה לנו,
לא מִאֲתֵינ, לא אטיציומוס המה:
מסיני באו, יודאיומוס המה,
שווי ארון ועבד, חֲקִי צדק
עם הַנָּרִים, עם הצרים גם יחד,
זה נעלם מִפְּלִטוֹן, מְצִיזְרוֹנִי,
וַיְהִי נודע מאז אל הַצִּלְלָפוֹנִי*,
כי רק אל אב אחד בנים כלנו,
כי אחים נחנו, כי אחד עֲשָׂנו;
זה מסיני, לא מִיּוֹן לְמִדְּנו:
זה שֶׁרֶשׁ האחות, וּמִקֵּד הישר.
וַתֵּצֵא תורת צדק מְצִיּוֹן,
מירושלים ציוילוציוון.

האטיק.

מי מִלְעָג ושחק יחשך את פיהו?

(*) שם אשה יהודית בד"ה א'.
ד'. ג'.

היהודי.

יצחק, ילעג אטיק: זה דרכו נצח.

האטיק.

לא אצחק, עת אשמע מירושלים
הציויליזציון תוריד אלינו ?

היהודי.

לא כלה, אך חציה; כי לאלהינו
חציה, וברכה הוא: חציה לשחת,
לעזאזל הוא; הוא פח, מזקש
ופחת.

האטיק.

עד אן משלי חידות יהיו מליך ?

היהודי.

הקשיבה; ולמלי אם און השט
תשמע בלתי חידה מישורים
קשט.

ציויליזציון אנשי דורנו
לשתים תפרד: לב טוב ושכל.

האטיק.

מה אמרת? מי זה פלג לשנים
את אלה? ושניהם רק אחד
המרה.

כי עת ישתלם שכל,
גם הלב ישתלם.

היהודי.

הבל ושקר!

האטיק.

השכל המחקם, יודע חקר
מה פקודיו, מה תורותיו, ידעת?
לו ידעת, לו שמעת,
לא פִּיִּית מִתַּת יָהּ,

היהודי.

לו ידעת, לו שמעת.
כלבבי לִפְךָ הִיָּה.

האטיק.

למשל ברוח, ותשוקות הכנע;
הבדל משוב עמד, טוב לעינים;
הבדל רע תקים מרעת רגע;
רק טוב קים לבחור: פקח עין
על פְּזִי הַדְּמִיוֹן; ולבלתי לכת
אחר מראה עינינו, אך בפלם
נשקל כל פעל, אחריתו מה תהי
נחקר, נבין; כי יש ויש מנפת
חמתקראשית דבר, ובסופו נתי,
מפח נפש, תוגה, שחת ותפת,
אלה תורות חכמה, פקודי שכל.

היהודי.

אלה אטיק אחי, חשבונות שכל
בהם אהב נפשו ירחק מעול.
בהם משכיל נבון,
מבין דרכי חשבון.
צדק ושר ואהב — אל עין ראהו.
בהמה לא יבא — אל עין ראהו.
החסד בלבבו, ושרו לא יבא —
ובשרו לא יבא — בכאברעהו.
צדקת איש חשבונות,
מפעלו בתבונות,
תפע במרום קריה — ולעין
השמש.
אולם בעוף פרחת,
אף בעשן נמלחת,
במחלות מאפלה — עיפיה
ואמש,
שים אטיק בשפון מחבוא,
כן אדם לא יבא בו;
או ירום אף ונשא
על כסא — עליון נורא;
או דלים — ואמללים,
חסרי כח וגבורה,
חסרי דעת ותבונות,
יהיו תחת משמרו;
אז תראה איש חשבונות,
מה מנובו אף מה ושרו.

האטיק.

אם את נפשו כל איש אהב, לנצח
כן היה, כן יהיה; כי בלבבנו
מראשית זאת נטע האל עושנו.

היהודי.

לא כן, אך לב בשר הוא נטע בנו
יכאב בכאב רעו, עליו שמח אם נמלט וראהו
מרעתו; אך שמחתו בפלים
אם מידו יבא אל אחיו ישע.
אהבת נפשנו הנה כן הנה;
שרש פורה אהבה, רחמים וחסד;
כי הושע אחיהו
הנו ללבב בשר עדנה וענג.
לא נוצר אגואסם אדם בפטן:
טובת אחיו היא טובתו: לב אבן
במעו נמר נטע, לא במעי גבר.

האטיק.

מבטן מי אם כן יצא העול?
מי זה הרה חמס וילר פשע?

היהודי.

המחסור—על פת לחם
על שנה, על שלמה, על חלקה,
על בית,

על כל מחסור יחסר לו יפשע גבר,
מחסור, לב איש יקשיח.

האטיק.

אולי כן הוא, אך מה רפאות לאלה?
קלטור, כבוד—אלה לב איש ימולו:
בהם ירך קשה; בהם מגעל
התועבות יטהר; בם תנשאנה
לגדלות, לנדיבות, עשתנותינו.
איבה יבזה נפשו, איך ישפילנה
עד טיט יון, לגנב, ובאגרה רשע
הכות רעהו, ולעות הפלס,
ולחקטין האיפה ולהגדיל שקל,
אלה, בחש, נאף, גול, רצח,
איש כבוד, איש קלטור? מרבה

בנשך

הזנו, או עם גנב חלק מלקות
(אל יחר נא אפך)
בין אחי לא חמצא, אך בין אחיך.

היהודי.

חלק עם גנב, ובמרבית הונמו
מרבים, אחי רעי לא אלה המה,
צרות ומצוקות דרכיהם השחיתו:
פשע אחיך הוא, חטאת עמך.
אך לא לזאת אריבה.
אל עורון בינתך מלן אשיבה.

קלטור, כבוד, רפאות? בהם הנפש
 תוך, הלב ימול? הוי חכמת שקר!
 כבוד מחסור ירבה, לא ירפא־הו.
 מחסור גבר לא כביר,
 על הטבע לא פֶּבֶד:
 הוא האב, הוא המְשֻׁבֵּר
 את רַעְבוֹן כל הַעֲבִיד
 בבלי עצב ותלָאָה.
 איש כבוד גָּאֹחַ גָּאֹחַ,
 מחסורו על אחת שבע:
 מִמָּרָה הוא את פִּי הטבע:
 רום עיניו — יִקְצִיר שְׁנוֹי,
 ולפֶתַח תְּמִית קנאת.
 לחם לשֹׁבֵעַ, בֵּית לְרָגֵעַ,
 מִסֻּכָּה לִילָה, בַּגֶּד יוֹמָם:
 בהם יחִית, בהם יחִיה
 עֲלֹי רוּחַ, זרע אדם.
 אלה חֲנָנוּי, תאל עֲשֹׂנוּ
 צְפוּנָה, נִגְבָּה, קדם וים.
 לבני תפארת רוח אחרת:
 נפשם סֶעֶרֶת רק לכבודם.
 אבן מְקוֹר עֲשֹׂר תזכיר
 ובהיכלם כבוד פֶּלֶם.
 לא לְבִשְׁרָמוֹ שְׂמֹלֹת עֲזָרְמוֹ,
 אֶךְ לְפִאֲרָמוֹ וצְבֵי עֲדִים.
 לבם רָחֵב, יאמר: הֵב! הֵב!
 תִּלְאָה תבל לַחַת דָּיִם.

אך אם מחסור ירבה, איך יטהר
גבר?

ותשוקות אם יוסיף כל יום כל רגע,
לא ירפא הכבוד, אך יוסיף נגע.

האמיק: נדע אתה לא

ירפא הכבוד; כי בנוי מרפש
כל תועבה ירמו; וזהו צדק.

כי מיראת קלון יוסיפו אִמֶץ
בנתיבות הכבוד ובדרכי צדק.

היהודי: תאזנה

ובדרכי צדק, אך אל עין השמש
תועבה ימאסון במרומי קֶרֶת.

לא בצפון בית ובחדרי קרבמו;
כי תועבה איננה אם נסתרת,

אם כבוד לא חגרע, אם בוז ולעג
לא תביא לבעליה.

אך צִפֹּן תועבה, יוסיף עליה:
לצפון את חטאתו ירשע כפלים,
ולהעלים פֶּשַׁע יפֶשַׁע שבעחים.

האמיק:

אולי ככה הוא, אך מי זה לא יבן
כי בקלמור ירד, ימול לב אָבֶן?

מי זה יכחיש כי קָטַל
וְרָצַח אכזרי לא כימי קדם

יִרְבֶּה הַיּוֹם בְּאַרְצֵךְ? וְיִשְׁתַּחֲוּ בְּמִנְחָה

הַיְהוּדִי.

כָּשָׁל כַּח הַדּוֹר, רָפוּ יְדֵיהֶם; וְנִמְרָ וְדָב אִינְנוּ,

אֵךְ הוּא נַחֵשׁ עָרוֹם אִפְעָה וּפֶתֶן.

אֹיֵב גָּלוּי, שֶׁנֶּאֱנָא נִסְתָּר, מֵאֵלֶּה
מִי תִבְחַר לָךְ? הַגִּידָה.

וְיִשְׁתַּחֲוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ
הָאֲמִיק.

נַחֵשׁ וּפֶתֶן, עָרוֹם בְּגָד בְּגָד,

אֲחִי לֹא אֵלֶּה חֲמֹה;

לֹא כְבוֹד, לֹא קְלָטוֹר, לֹא בְּלִבְבָּם
רַק צֶל כְּבוֹד, דְּמִיּוֹן קְלָטוֹר אֲחִי.

וְיִשְׁתַּחֲוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ
הַיְהוּדִי.

לֹא צֶל, אֵךְ לֹא דְמִיּוֹן, אִישׁ
אֲשִׁיצִימוֹס.

עֶבֶד כְּבוֹד, שֶׁמֶר פְּקוּדֵי שָׂכָל.

לְמָה מִבְּגָד, לְמָה זֶה מִנְכָּל,

מִעֲקֵבָה יִמְנַע,

אִם יִרְאֶה (אוּ חֵלֶם בְּלִבּוֹ יִרְאֶה)

כִּי בִם יִגְדֵל, כִּי בִמוֹ

יִנְחַל טוֹבָה עֲמֻדָּה?

הֵן זֹאת הַיּוֹרֶה קְלָטוֹר, חֲכֻמַּת וְדַעַת,

לְשָׁקוֹל בְּפֶלֶם הַטּוֹבוֹת, לְדַעַת

לְחֶשֶׁב חֲשׁוֹנוֹת וּלְקַרֵּב אֱלֹהֵינוּ

הַרְבֵּה, הַקִּימָה
 הֵן זֹאת תֹּדֶת כְּבוֹד, הַגְבֵּה לִכְתּוּב,
 וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת הַגְדֵּל מַעֲשֵׂינִי
 אִם כֵּן אִפּוּא אִם עוֹלָם
 וּגְנֵבָה וּגְזֵלָה, חֲמֵס וְרָצָח,
 יְרִימוּ מִצְבֵּי, אֶף יִכְשִׁירוּנִי
 הַקִּים עֲצוֹת טוֹבוֹת לְתַהַלֵּת נֹצֵחַ,
 וּלְטוֹבַת אֶלֶף אִישׁ אוֹ רְבוּתִים;
 לְמָה אֲחַדֵּל, וּלְמָה בְּעֲצָלָתִים
 יִבְלוּ יְמֵי בַחֲשָׁךְ?
 לְמָה לִּהְיוֹת אוֹגוּסְט מְצַלִּיחַ חֶלֶד
 לֹא אֶהְיֶה אֶקְטִיבֵּי־אֵן הֶרֶג נָקִי?
 הֲאֵן תֹּאמַר כִּי עַל כְּבוֹד אֶתְמַכֶּה.
 אוֹ צֵל קְלַטוֹר, יוֹם דָּם נָקִי אֲשַׁפֵּכֶה,
 יוֹם אוֹסִיף שָׂדַע עַל שָׂדַע, פֶּרֶץ עַל פֶּרֶץ,
 לָרֶשֶׁת מִמַּלְכָּה, לִשְׁקִיט הָאָרֶץ?

הַאֲמִיק.

אִפֹּס טוֹב וּבִרְכָּה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ,
 בֶּל יֵצֵא מִנּוּ גַם רַעַה וְשָׁכַר —
 אֶךְ מָה, אִם לֹא כְבוֹד, וְהִיא לְגִבּוֹר
 מִלְּמֶד לַפְעוֹל הַטּוֹב, מַחֲג וּבִסְתָּה
 מִדְּרֹךְ הָרַעוֹת הַגְּלוּ לַמְנוּעַ?
 הַיְהוּדִי
 בִּלְתִּי כְבוֹד, אֶף בִּלְתִּי אֲמִיצוּמוֹס,
 יֵשׁ רֶסֶק וְשׁ מִלְּמֶד — נִשְׂיֹדְאִימוֹס.

האטיק. חכמה.

יודאיומוס מה זה? בין הרגלים
מילה, בעור מחמצת,
טטפות בין עינים,
וגדילים בכנף בגדה.
היהודי.

הבשר לא הרוח,
ביודאיומוס אלה,
בשר, עצם, גידים ועור, לנפש
כלים, בהם הפעל; אולם עלימו
כגבוה השמים על הארץ,
הנפש הנשא הגבה מעלה.

האטיק.

רוחו, נפשו, אם כן אפוא, מה המה?

היהודי.

רחם וגמול שמים:

אלה נפש ורוח
ליודאיומוס: אלה
אבני פנה למעון שלום וישע,
מקדש הצדק, כל באיו אשרמו!
לב בשר, לב חנון בנוי נטוע:
השכל, החשבון, יום יום יקשוחו.
יודאיומוס, קולו נגד השכל,
נגד כל חשבונות ישא, ולגבר

רַחֵם יְקָרָא, אִם שְׁלֹמֹת רֵשׁ חֲבִלָּה.
הִשָּׁב תִּשְׁיָב אֹתָהּ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ,
כִּי הִיא שְׁלֹמֹת עֹרֹו—בְּמָה יִשְׁכַּב?
יֵאבֵד כְּסָפִי אִם הַחֲבֹל אֲשִׁיכָה,
אֵל תֹּאמַר בִּלְבָבְךָ;

רַחֵם חֹזֵק: אִם הַחֲבֹל לֹא תִשָּׁב,
בְּמָה יִשְׁכַּב? אֹתָהּ עַל עֵרֶשׁ נַחֵה,
וּבֵאִין שְׁלֹמָה יִנָּאֵק אִישׁ כְּבִשְׂרָךְ?—
קָרוֹב לִשְׁנַת הַשָּׁבַע
עֲנֵי וְרֵשׁ אֵל תִּשְׁעֵי.

”קָרֵב מִזֵּעַד הַשְּׁמַמִּי, יֵאבֵד הַנֶּשִׁי”
אֵל תֹּאמַר בִּלְבָבְךָ רַע וּבִלְעֵל—

רַחֵם! לִבְךָ רַחֲמִין כְּבֹד לִנְצַח.
אִם אִם תִּרְאֶה עַל אִפְרָחִים רִבְצָה,
הַשְּׁמֵר מִקַּחֲתָהּ; חֲפָשִׁי שְׁלַחָה.
הֵן הִיא גִּזְה וְתָנִס מִסְּנִיךְ,
לֹלָא עַל הַבָּנִים חָסָה רַחֲמָה,
נִפְשָׁה מִנְּגֵד מַחֲמֶלֶה הַשְּׁלִיכָה:
שְׁלַחָה: זֶה מֵאֵל הַגְּמוּל חֲסֵדָה.—

הַגְּמוּל שְׁמִיִּם: זֹאת זִכְרָה: יֵשׁ עֵין
רָאָה, אֲזִין שְׁמַעַת; שִׁפְט צֶדֶק
מִשִּׁיב אֵל חֵיק אָדָם כְּגִמּוּל יִדְּהוּ:
שׂוֹא יִגְבֵּר אִישׁ, לְשׂוֹא יַעֲרִים, לְהַבִּיל
עַל אֲחָיו יִתְגַּבֵּר, כָּל אֲנָשֵׁי אֶרֶץ
לְשׂוֹא יַעֲקֹב: עֲצֻמָּה וּגְבוּרָה שִׁקָּר,
שִׁקָּר חֲכָמָה, עֲרֻמָּה: וְדַע אֲזִין.

עַמֶּל יִקְצֹר; אֵךְ לְצַחֲקָה וְרַע, יִמְצָא חַיִּים, שְׁלוֹם: אִם יִפְלֹ שְׁבַע־יָקוֹם, יִרוֹם, יִפְרַח וְיִשְׂגָּא בְּאַהֲוָה יְרַעִים אֲנָשֵׁי עוֹלָתָהּ בְּמֵאֵי פִתְאוֹם יָקוֹם אִידָם, וְכִירֶק דְּשֵׂא יִמְלֹ, יִבְלֹן — זֶה יוֹדְאִיזְמוֹם.

הַאֲטִיק.

לְנָשִׁים, לִילָדִים, וְלִגְוֵי קֶדֶם, אֲנָשֵׁי עִיפְתָּה, תּוֹרוֹתָיו נִכְוֵנוּ; וְבִדּוֹר דָּעַת אֲמַנֵם מִה זֶה וּסְבָנוּ?

הַיְהוּדִי.

הֵן זֶה דִּבְרַר דְּבִרְתִּי, כִּי צִוִּילִיזָצִיּוֹן אֲנָשֵׁי דּוֹרְנוּ חֲצִיָּה מִזֶּה, חֲצִיָּה רַע. מִסִּינִי בָּאוּ הַלֵּב הַטּוֹב, צֶדֶק, יֶשֶׁר וְחֶסֶד בֵּין אִישׁ וְאִישׁ, בֵּין גּוֹי לְגּוֹי, עִם עֶבֶד, עִם צָר, וְשִׁבּוּי חֶרֶב, עִם עֲנוּשׁ יֹשֵׁב בּוֹר, אֶף עִם בֶּן מוֹת. אֵךְ הַגְּבֻרָת עֶרֶב מִחֲמַד עֵינִים עַל הַטּוֹב, וּמִלֶּךְ שְׂכַל עַל הַצֶּדֶק, וְחָן עַל חֶסֶד, וּמִלִּיצָה עַל קֶשֶׁט; הַתְּחַכֵּם בְּשׂוֹא, הַתְּפֹאֵר בְּשִׁקָּר; אֵל חֲרָשֵׁי הַעֲנָב, הַרְּבֹת כְּבוֹד וְנֹדֶה; וְכוֹזֹת יִשְׁרֵי לֵב, אֶף אֲנָשׁ רוּחַ,

חסד לבני דורם מרבים בסתר;
ותעוה אחר הצל, אחר המעון;
פקטון בגדול, עשיר אביון;
אלה מיון באו, ואלה יצאו;
חרפת דורנו חמת, וחרפת
השחתתנו הם, לא חפאכתנו;
האטיק? והאטיק?

האטיק? והאטיק?

שכל מליך, אך אין לי ללכת;
שרים שרות לשמוע, ושרים
ובנות מחול לראות; כי זה הערב
בפריהם ותפלתם, והשם יאמר
אלך, וביום אחת אשוב אליך.
שלום. חלל יאמר, ויפני

יחיה בשם שם

היהודי

שלום אליך. חלל יאמר, ויפני
יחיש אטיק לנסוע, ויפני
לגדלות וגבהות;

שרים שרות לשמוע,
ובנות מחול לראות.

את ערך אם ואם

אזר מתניו לשקול;

הפנה שכם פתאום

בגלל בפני קול.

העלם, הילדה,

תשפט אנו, עינו;

על חן המרקדה
 ישמיע את דינא
 בלכבו הנשגב
 עניי, ששלי יכזה
 לא אחמד, לא אעגב
 כל הכבוד הזה.
 יחעלים, יחפנק,

יתגאה, יתרומם;

שד שעשועיו וינק
 גם לילה גם יומם.
 שוא, שקר, רום עינים,
 אליו מבטח, מסעד:
 רחם, וגמול שמים
 ישעי, גילי לעד.

מהם בושים חזיתי

ממעינם אכזב;

אך לא צדיק ראיתי
 נחם, נכלם, נעזב.

